

Költséghatékonyság, vagy emberi méltóság?
– az ombudsman az egészséghez való jogról és az állam felelősségéről
AJB 5709/2009.

Az állam a megszorítások során is köteles különös hangsúlyt fektetni az alkotmányos jogok érvényesülésére és maximálisan figyelembe kell vennie a rászorulókat, a betegeket, fogyatékosokkal élők, a szegények, a társadalom periferiájára szorultak érdekeit, életkörülményeinek sajátosságait. Az egészséghez való jog pedig nem merül ki abban, hogy egy beteget meggyógyítsanak. Az állampolgári jogok biztosa egy panaszbeadvány nyomán fogalmazta meg álláspontját.

Szabó Mátét egy fogyatékossgal élő panaszos arról tájékoztatta, hogy megvonták egy gyógyszerét, a Doxilek kapszula, valamint az azonos hatóanyag-tartalmú Doxium kapszula, illetve tabletták társadalombiztosítási támogatását. Ezeket a készítményeket 2009. július 1-jei hatállyal az Országos Egészségbiztosítási Pénztár Publikus Gyógyszertörzséből is törölték. Nincsenek helyettesítő, azonos hatóanyag-tartalmú támogatott gyógyszerek, ezért a készítményekre rászoruló, többnyire alacsony jövedelmű, fogyatékossgal élő betegeknek komoly egészségügyi problémákkal kell szembenézniük. Különösen nehéz lett a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők helyzete.

Az egészségügyi miniszter a támogatás megszüntetését azzal indokolta, hogy nem igazolt a Doxilek és a Doxium gyógyszerkészítmények használatának költséghatékonysága. Ezzel szemben az ombudsman álláspontja az, hogy mert TB támogatás nélkül sokan nem tudják megfizetni a gyógyszereiket, azok elhagyása magában rejti a komoly egészségkárosodás, illetve fogyatékossg, vakság kockázatát. A készítmények társadalombiztosítási támogatásának megvonása sértheti a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvény alapelveit, valamint a Fogyatékossgal Élő Személyek Jogairól szóló ENSZ Egyezmény rendelkezéseit.

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa már korábbi ajánlásában is felhívta a figyelmet: az egészséghez való jog nem merül ki abban, hogy egy betegség gyógyítható, avagy nem. Az egészséghez való jog ennél lényegesen szélesebb tartalommal bír. A betegnek nem csupán a fájdalmait csillapításához van joga, hanem a betegség kialakulásának vagy kiújulásának megelőzéséhez, állapota rosszabbodásának lassításához is. Ez pedig az egyének személyi és vagyoni autonómiájának és tényleges lehetőségeinek a függvénye, nem csupán orvosszakmai kérdés.

Az Alkotmány garantálja a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jogot. Ez a jog sérülhet a panaszban említett gyógyszerkészítményeket használó, alacsony jövedelmű, fogyatékossgal élő betegek esetében, de csorbulhat a szociális biztonsághoz való joguk is.

Az ombudsman felkérte az egészségügyi minisztert, hogy vizsgálja felül intézkedését, amelynek következtében megszünt a Doxilek és Doxium gyógyszerkészítmények társadalombiztosítási támogatása.